

Ե Ր Ա Կ Ա Ց ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

Եվրասիա միջազգային համալսարանի ինստիտուցիոնալ կարողությունների հավատարմագրման մասին

Ընդհանուր տեղեկություն հաստատության մասին

Հաստատության լրիվ անվանումը	«Եվրասիա միջազգային համալսարան» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն
Կրճատ անվանումը	ԵՄՀ
Գործունեության հասցեն	ք. Երևան, 0014, Ազատության 24/2
Նախորդ հավատարմագրման մասին որոշումը և ժամկետը	Հավատարմագիր N 111, 25.08.2004 առանց վավերականության ժամկետի

ՕՐԵՆՍԴՐԱԿԱՆ ՀԻՄՔԸ

«Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամը (այսուհետ՝ ՈԱԱԿ), ղեկավարվելով ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունիսի 30-ի N 978-Ն որոշմամբ հաստատված «ՀՀ մասնագիտական կրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատությունների և դրանց մասնագիտությունների պետական հավատարմագրման» կարգով, «ՀՀ մասնագիտական կրթության հավատարմագրման չափանիշները հաստատելու մասին» 2011 թվականի հունիսի 30-ի N 959-Ն որոշմամբ, «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի փորձագիտական խմբի ձևավորման կարգով, ՈԱԱԿ-ի ներկայացուցիչների, փորձագիտական խմբի, գործընթացի ՈԱԱԿ համակարգողի մասնակցությամբ քննարկեց Եվրասիա միջազգային համալսարանի (այսուհետ՝ ԵՄՀ) կողմից ներկայացված ինքնավերլուծության, փորձագիտական զեկույցի, զեկույցում նշված թերությունների վերացման ԵՄՀ գործողությունների ծրագրի և այդ ծրագրի վերաբերյալ փորձագիտական խմբի կարծիքի հիման վրա կազմված ԵՄՀ ինստիտուցիոնալ կարողությունների վերաբերյալ ՈԱԱԿ-ի եզրակացության նախագիծը:

Քննարկման արդյունքում ամրագրեց հետևյալը.

Հավատարմագրման գործընթացի հիմնական փուլերն իրականացվել են հետևյալ ժամկետներում.

դիմում-հայտի ներկայացում	8 հոկտեմբերի 2014
բուհի ինքնավերլուծության ներկայացում	29 դեկտեմբերի 2014
փորձագիտական այցի իրականացում	11-14 մայիսի 2015
փորձագիտական զեկույցի ներկայացում	28 հուլիսի 2015
թերությունների վերացման ծրագրի ներկայացում	25 սեպտեմբերի 2015

ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

Փորձաքննությունն իրականացրել է «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի փորձագիտական խմբի ձևավորման կարգ»-ի պահանջներին համապատասխան ձևավորված անկախ փորձագետների խումբը¹: Գնահատումը կատարվել է ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունիսի 30-ի N 959-Ն որոշմամբ հաստատված ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման 10 չափանիշներով²:

ՀԱՄԱՌՈՏ ԱԿՆԱՐԿ

Փորձաքննությունն իրականացրել է «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի փորձագիտական խմբի ձևավորման կարգ»-ի պահանջներին համապատասխան ձևավորված անկախ փորձագետների խումբը: Գնահատումը կատարվել է ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունիսի 30-ի N 959-Ն որոշմամբ հաստատված ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման 10 չափանիշներով:

Գնահատում իրականացնելիս հաշվի է առնվել, որ ԵՄՀ-ն, համաձայն իր տեսլականի, հավակնում է «պատրաստել փոփոխությունների պատրաստակամ անհատների, ովքեր կդառնան նորարար, մրցունակ ու սոցիալապես պատասխանատու մասնագետներ և օրինակելի քաղաքացիներ»: Իր առաքելությունը ԵՄՀ-ն նախանշում է երեք մակարդակներում.

1) ուսուցում՝ ուսուցանել որակի ապահովման ազգային չափանիշներին համապատասխան, իրականացնել բարձրագույն մասնագիտական և հետբուհական կրթություն սոցիալական, հումանիտար գիտությունների և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտներում՝ նպատակաուղղված աշխատաշուկայի պահանջներին և կարիքներին, ստեղծել համագործակցային միջավայր կրթության շահառուների համար՝ նպաստելով արդիական գիտելիքների, հմտությունների և կարողությունների փոխանցմանն ու տարածմանը, համագործակցային մեթոդների միջոցով ուսանողների մոտ զարգացնել սովորելու հմտություններ, ինչպես նաև պատրաստակամություն ընդունելու նորը և անընդհատ կատարելագործվելու, նպաստելով հարափոփոխ միջավայրում վերջիններիս մրցունակության ապահովմանը,

2) հետազոտություն՝ իրականացնել հետազոտություններ՝ ուղղված կրթության բովանդակության արդիականացմանը, միջազգայնացմանը, ինչպես նաև համալսարանի անընդհատ զարգացմանը, իրականացնել ՀՀ սոցիալ-տնտեսական առաջընթացին և միջազգայնացմանը միտված կիրառական հետազոտություններ,

3) հանրային ծառայություն՝ ուսուցման և հետազոտության ոլորտներում ստացված արդյունքներին հաղորդակից դարձնել հասարակական լայն շրջանակների՝ տարածելով ձեռք բերված դրական փորձն ու գիտելիքը:

Համալսարանը 2002թ. անցել է հավատարմագրում մինչ 2011 թվականը գործող պետական հավատարմագրման չափանիշների և կարգի համաձայն: Հավատարմագրման ներկա գործընթացին համալսարանը մասնակցել է իր դիմումի համաձայն:

ԵՄՀ-ն արտոնված է բարձրագույն մասնագիտական կրթության համակարգում իրականացնել 4 բակալավրական և 4 մագիստրոսական կրթական ծրագրեր, սակայն իրականացնում է 3 բակալավրական (Կառավարում, Իրավագիտություն և Օտար լեզուներ) և 2 մագիստրոսական (Կառավարում և Իրավագիտություն): Իրականացվող Իրավագիտություն մագիստրոսական ծրագիրը հավատարմագրված չէ: Նոր է սկսվել դասընթացների ծրագրերի

¹ Հավելված 1՝ Փորձագիտական խմբի կազմը և ՈԱԱԿ-ի աջակցող անձնակազմը

² Հավելված 2՝ Ամփոփ գնահատում

նկարագրումը կրթական վերջնարդյունքներով (գիտելիք, հմտություն, կարողություն): Ըստ էության, կրթական ծրագրերից միայն մեկն է (Իրավագիտություն-բակալավրական ծրագիր), որ կազմված է պատշաճ մակարդակով, այն էլ արտաքին դրամաշնորհային ծրագրի շնորհիվ: Կրթական և առարկայական ծրագրերի, դասավանդման և գնահատման մեթոդների միտվածությունը վերջնարդյունքներին հստակ չէ:

Ուսանող/դասախոս հարաբերակցությունը վերջին տարիներին եղել է 13-ից 15, սակայն ներկայումս 11 է: Նման միտումները մտահոգիչ են, հատկապես եթե հաշվի առնվի նաև այն, որ ԵՄՀ-ն ֆինանսական միջոցների սղության պատճառով չի կարողանում առաջարկել մրցակիցներից ավելի բարձր աշխատավարձ՝ խթանելու որակյալ մասնագետների ներհոսքը: Դասախոսների միջին տարիքը վերջին տարիներին աճել է և ներկայումս կազմում է 44.7 (օրինակ, 2011 թ. եղել է 36.3): Քիչ են գիտական աստիճան կամ կոչում ունեցող մասնագետները: Դասախոսական կազմում կան անդամներ, որոնք դասավանդում են մեծ թվով առարկաներ: Որոշ դեպքերում պայմանագրային հիմունքներով ներգրավվում են մասնագետներ իրենց առարկաներով, որոնք ոչ միշտ են բխում ԼԿԾ-ների ուսումնական պլանների պահանջներից:

Համալսարանի ենթակառուցվածքներն ու ռեսուրսները ներկայումս բավարարում են մասնագիտական կրթության տրամադրման համար: Չնայած համալսարանը ընդլայնվելու հնարավորություններ ունի՝ ներկայումս որոշակի խնդիրներ կան տարածքների հետ կապված. բավարար պայմաններ չկան մարզադահլիճում, դասապրոցեսը կազմակերպվում է երկհերթ, բացի այդ նույն հարկաբաժնում միաժամանակ ընթանում են ավագ դպրոցի և համալսարանական խմբերի դասեր: Ֆինանսական ռեսուրսների ձևավորման հիմնական աղբյուրը ուսանողների վարձավճարներն են, որոնք մեծամասամբ ծախսվում են աշխատավարձի վճարման վրա: Ուսանողների փոքր թիվը և ըստ այդմ՝ ուսանող/դասախոս ցածր հարաբերակցությունը ստիպում են որոնել ֆինանսական այլընտրանքային աղբյուրներ: Այս առումով բուհի ղեկավարությունը անհանգստացած է ֆինանսական մուտքերի դիվերսիֆիկացման խնդրով:

ԵՄՀ-ում մտահոգված են ուսանողների ուսումնառությամբ, միջավայրի ուսանողակենտրոնության և տրամադրվող կրթության վերաբերյալ ուսանողների տեսակետով: Միասնական ընդունելության քննությունների կազմակերպման հետ կապված կտրուկ նվազել է դիմորդների քանակը: Ուսանողների ներհոսքը ապահովվում է հենակետային վարժարանի շրջանավարտների կամ հեռակա ուսուցման ձևից առկա տեղափոխվածների հաշվին: Բուհում անցկացվող ընդունելության քննությունները (հեռակայի և մագիստրատուրայի համար) փաստացի անցկացվում են հարցազրույցների ձևով: Հարցումների միջոցով համալսարանը կարողանում է վերհանել ուսանողների կրթական կարիքները, սակայն կանոնակարգված և նպատակային չեն այդ կարիքների բավարարմանն ուղղված հետագա գործընթացները: Խնդիրներ կան ուսանողներին լրացուցիչ խորհրդատվությունների և օժանդակությունների տրամադրման կազմակերպման հարցերում: Ուսանողներն ընդհանուր առմամբ գոհ են համալսարանական միջավայրից, իրենց ուսուցումից և արժևորում են համալսարանի կողմից գործնական կրթություն առաջարկելու ձգտումը:

ԵՄՀ հայտարարված հետազոտական նպատակները հավակնոտ են, իսկ հետաքրքրությունները՝ ոչ հստակ: Հետազոտությունները ընդհանուր առմամբ կարգավորված չեն և իրավիճակային են. չկան ամբիոնային թեմաներ, որոնք անմիջապես կապ ունեն կրթական ծրագրերի իրականացման հետ: Չնայած բուհում իրականացվում են որոշակի քայլեր, սակայն դեռևս փոքր է հետազոտական թեմաներում ուսանողների մասնակցությունը, որը պայմանավորված է բուհում իրականացվող գիտահետազոտական աշխատանքների փոքր ծավալով: Հետազոտության ոլորտում միջազգայնացման ձգտումները նկատելի են, սակայն արդյունքները շոշափելի չեն: Չեն հատկացվում բավարար ֆինանսական միջոցներ, իսկ հետազոտությունները չեն ապահովում որևէ տեսակի ֆինանսական հոսքեր:

Միջազգային համագործակցությունը կարևորվում է ԵՄՀ ղեկավարության կողմից: Համալսարանը հավակնում է դիրքավորվել՝ որպես միջազգայնացման բարձր աստիճան ունեցող ուսումնական հաստատություն: Վերջին տարիներին միջազգային կոնսորցիումների, համագործակցության պայմանագրերի և դրամաշնորհային ծրագրերի շրջանակներում իրականացվող այցելությունները և վերապատրաստումները նպաստել են ուսումնական միջավայրի, առարկայական ծրագրերի և դասավանդման մեթոդների զարգացմանը: Համալսարանում օտար լեզուներով դասավանդումն իրականացվում է խիստ սահմանափակ, և օտար լեզվի իմացության մակարդակը դեռ շարունակում է մնալ միջազգայնացման գործընթացներին խոչընդոտող հիմնական խնդիրներից մեկը:

Գործող կառավարման համակարգը բուհերին բնորոշ և ընդունելի համակարգ է, որն ընդհանուր առմամբ համապատասխանում է ԵՄՀ ռազմավարական նպատակներին և խնդիրներին: Սակայն առանձին ստորաբաժանումներ ունեն մարդկային ռեսուրսներով թերապահովվածության խնդիր: Խնդիրներ առկա են նաև կառավարման բարձր օղակներում՝ կապված մարմինների միջև գործառույթների տարանջատման հետ: Կառավարման թափանցիկությունն ու հաշվետվողականությունը ապահովվում են փաստաթղթերի հասանելիության, տեղեկատվական ներքին համակարգի և ինտերնետային կայքի միջոցով: Տարբեր խորհուրդների կազմերում ներգրավվածությունը, հարցումները, պարբերական հանդիպումները, վարչական մարմիններին և ստորաբաժանումներին դիմելու հնարավորությունը թույլ են տալիս փաստել, որ թե՛ դասախոսները, թե՛ ուսանողները հնարավորություն ունեն դրսևորելու իրենց շահերը կառավարչական գործընթացներում: Համալսարանը կարևորում է իր գործունեության վրա ազդող գործոնների և ներքին միջավայրի ուսումնասիրությունը, տիրապետում է դրա համար անհրաժեշտ գործիքակազմին, սկսել է իրականացնել գնահատումներ: 2014թ-ին ներդրված որակի ամբողջական կառավարման սկզբունքի տեսանկյունից գործընթացների վարչարարության մեջ գերակշռում են պլանավորման և իրականացման փուլերը, ավելի քիչ՝ գնահատումը և բարելավումը:

ԵՄՀ ղեկավարությունը և աշխատակիցները կարևորում են տրամադրվող կրթության որակը և որակի ապահովումը, չնայած ներկայումս դա ավելի շուտ պայմանավորված է հավատարմագրման պահանջներով: Որակի ներքին ապահովման համակարգը կայացման փուլում է: Կենտրոնը ապահովված է անհրաժեշտ նյութատեխնիկական ռեսուրսներով, որը ձեռք է բերվել «Կրթության որակ և համապատասխանություն» դրամաշնորհային ծրագրի շրջանակներում, սակայն առկա է մարդկային ռեսուրսների պակաս ինչպես կենտրոնում, այնպես էլ ստորաբաժանումներում: Որակի ապահովման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը ներկայացված են ԵՄՀ Որակի ապահովման ուղեցույցում: Հիմք ընդունելով մշակված փաստաթղթային հենքը՝ համալսարանը կարող է իրականացնել որակի ապահովման կանոնակարգված գործընթացներ:

Հաստատության ուժեղ կողմերն են.

- 1) Բարելավված ռազմավարական ծրագիր՝ իրականացման գործողությունների ծրագրով,
- 2) Բուհական միջավայրին բնորոշ կառավարման ընդունելի կառուցվածք՝ ռազմավարական նպատակների իրականացման համար անհրաժեշտ կառուցվածքային ստորաբաժանումներով,
- 3) Ուսանողների ներգրավվածությունը կառավարման տարբեր մարմիններում,
- 4) Վարչական և պրոֆեսորադասախոսական կազմի, ինչպես նաև ուսանողների՝ փոխվելու, կատարելագործվելու պատրաստակամություն,

- 5) Պրոֆեսորադասախոսական կազմի բազմագործոն գնահատման գործընթաց՝ ինքնագնահատման, ուսանողների հարցման և ամբիոնի վարիչի գնահատման համադրմամբ,
- 6) Ամենամյա գիտաժողովներ և դրանց արդյունքների հրապարակում ժողովածուների տեսքով,
- 7) Ուսումնական պրոցեսը կազմակերպելու համար լսարանային, տեխնիկական, գրադարանային, ծրագրային և այլ անհրաժեշտ պայմանների առկայություն,
- 8) Գործունեության թափանցիկության և հրապարակայնության ապահովման ձգտում և այդ նպատակով ինտերնետային կայքի ակտիվ կիրառում,
- 9) Հասարակությանը մատուցվող ծառայությունների ուղղությամբ նկատելի գործնական քայլեր,
- 10) Արտաքին կապերի հաստատման և միջազգայնացման ձգտում,
- 11) Որակի ապահովման քաղաքականության և հաստատված ընթացակարգերի առկայություն:

Հաստատության թույլ կողմերն են.

- 1) Ռազմավարական պլանից բխող միջնաժամկետ և կարճաժամկետ պլանավորման բացակայություն,
- 2) Կառավարման բարձրադիր մարմինների գործառույթների փոխծածկում,
- 3) Դասավանդման և գնահատման մոտեցումների և մեթոդների՝ կրթական ծրագրերի վերջնարդյունքների հետ թույլ համապատասխանեցվածություն,
- 4) Գիտական աստիճան կամ կոչում ունեցող դասախոսների ոչ բավարար քանակ,
- 5) Հետազոտական ոլորտում անորոշ հավակնություններ և հետաքրքրություններ,
- 6) Հետազոտական աշխատանքներում ուսանողների և դասախոսների թույլ ներգրավվածություն,
- 7) Այլ բուհերի հետ համագործակցության շրջանակներում բուն հետազոտական բաղադրիչի պակաս,
- 8) Ֆինանսական միջոցների սակավություն և ֆինանսական պլանավորման բացակայություն ըստ ռազմավարական նպատակների,
- 9) Միջազգային համագործակցության սահմանված ուղղությունների կամ գերակայությունների և ընդհանուր քաղաքականության բացակայություն,
- 10) Որակի ապահովման համակարգի փոքրաթիվ մարդկային և ֆինանսական ռեսուրսներ:

Համալսարանին առաջարկվում է.

Առաքելությունը և նպատակները

- 1) Սահմանել այնպիսի տեսլական, որն արտացոլի համալսարանի զարգացման հիմնական ուղղությունները և լինի կողմնորոշիչ համալսարանում իրականացվող բարեփոխումների համար:
- 2) Վերամշակել ԵՄՀ Որակավորումների շրջանակը, վերանայել և հստակեցնել բուհի առաքելությունը, լրամշակել գործողությունների ծրագիրը: Հիմնավոր սահմանել կողմնորոշիչ ցուցիչների թիրախային արժեքները: Լրամշակել Համալսարանի ռազմավարական նպատակների իրականացման արդյունավետության գնահատման մեխանիզմները, ռազմավարական ցուցանիշները:
- 3) Ռազմավարական ծրագրի մշակման, քննարկման և հաստատման գործընթացներում ապահովել շահակիցների առավել լայն շրջանակի մասնակցություն (բացի Կառավարման խորհրդում ընդգրկված կազմից՝ այլ հնարավոր գործատուներ, շրջանավարտներ,

հասարակական կազմակերպություններ և այլն): Հստակեցնել և վերանայել ռազմավարական պլանավորման և վերանայման սխեման, նկարագրել ավելի մասնամասն՝ ներառելով պատասխանատվություններին և հաշվետվողականության մեխանիզմներ:

- 4) Ապահովել Կարիերայի զարգացման և գործատուների հետ կապի կենտրոնի, Որակի ապահովման կենտրոնի, հասարակայնության հետ կապերի և գովազդի բաժնի, ինչպես նաև բոլոր ամբիոնների սերտ կապն արտաքին շահակիցների հետ՝ նպաստելով նրանց կարիքների հաշվառմանը և մասնակցությանը նպատակների ձևավորմանը:

Կառավարումն ու վարչարարությունը

- 5) Հստակեցնել հիմնադիրների խորհրդի և կառավարման խորհրդի գործառույթները՝ ընդլայնելով վերջինիս լիազորությունները՝ գիտակրթական հաստատություններին հատուկ ինքնավարության ապահովմամբ,
- 6) ԵՄՀ բյուջեն կապակցել ռազմավարական նպատակներին՝ ռազմավարական պլանի իրագործման ձախողումից խուսափելու համար,
- 7) Կատարել հետազոտություն և վերլուծություն կառավարման համակարգի արդյունավետության և համապատասխան բարեփոխումների անհրաժեշտության վերաբերյալ,
- 8) Կանոնակարգել կառավարման մարմիններին և ստորաբաժանումներին դիմելու հնարավորությունը (ընդունելության ժամեր, արձագանքման ժամկետներ և այլն),
- 9) Հստակեցնել ներքին շահակիցների ներգրավման գործընթացների արդյունավետության գնահատման և բարելավման փուլերի մեխանիզմները,
- 10) Անցում կատարել պլանավորման բազմամակարդակ մոտեցմանը՝ մշակելով տարաժամկետ ծրագրեր,
- 11) Բացի պարբերական համալիր վերլուծությունների իրականացումից՝ մշակել և ներդնել առավել կարևոր գործոնների մշտադիտարկման կառուցակարգեր: Վերանայել համալսարանի վրա ազդող գործոնների ուսումնասիրության և վերլուծության հաճախականությունը,
- 12) Վարչարարության որակի կառավարման հետագա լավարկման նպատակով մշակել և կիրառել գնահատման չափելի ցուցանիշներ, որոնք կարտացոլեն հենց վարչարարության որակը,
- 13) Ներդնել հաշվետվողականության մեխանիզմներ բոլոր մակարդակներում,
- 14) Նախատեսել համալսարանում իրականացվող գործընթացների համեմատական վերլուծության պարբերական անցկացում՝ ուղղված դրանց իրական արդյունավետության գնահատմանը և բարելավմանը:
- 15) Մշակել շահակիցների տեղեկացվածության գնահատման կառուցակարգեր: Հասանելի դարձնել տեղեկատվությունը ոչ միայն կրթական ծրագրերի բովանդակության, այլև դրանց որակի մասին;

Մասնագիտության կրթական ծրագրերը

- 16) Հստակեցնել ՄԿԾ-ների վերջնարդյունքները և ապահովել դասավանդվող առարկաների կապն այդ վերջնարդյունքների հետ,
- 17) ՄԿԾ-ներում մանրամասնել գնահատման, դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները և հիմնավորել դրանց համապատասխանությունը,
- 18) Հիմնավորել գնահատման բաղադրիչների տեսակարար կշիռները: Գնահատման համակարգը և չափանիշները համահունչ դարձնել ՄԿԾ-ների վերջնարդյունքներին,

19) Մշակել ՄԿԾ-ների պարբերական վերանայման հիմնավոր ընթացակարգ բենչմարքինգի իրականացմամբ, իրականացնել համագործակից համալսարանների կարծիքների վերհանում կամ համատեղ հետազոտություն բուհի ՄԿԾ-ների բովանդակային համահունչության վերաբերյալ,

20) Սահմանել ՄՈԳ-ի հաշվարկման սկզբունքներ:

Ուսանողները

21) Վերլուծել համալսարանի դիմորդների կազմը և ընդունելության խթանմանն ուղղված գործողություններն առավելապես ուղղել հենց այդ՝ պոտենցիալ դիմորդներին: Կատարել բուհի ընդունելության և հավաքագրման մեխանիզմների որակական ուսումնասիրություններ՝ գնահատելու կիրառվող քաղաքականության արդյունավետությունը,

22) Վերանայել ուսանողների կրթական կարիքների վերհանման գործընթացների կանոնակարգումը՝ հստակ ժամանակացույցի, հավաստիության գործիքների մշակմամբ և որոշումների կայացման վրա ազդեցության մեխանիզմների ամրագրմամբ: Իրականացնել ուսանողների կարիքների վերհանման մեխանիզմների արդյունավետության վերլուծություններ,

23) Սահմանել վարչական անձնակազմին ուսանողների դիմելու կանոնակարգ ու ժամանակացույց, մշակել ուսանողների գրավոր և բանավոր դիմումների ընդունման, քննարկման և դրանց պատասխանների տրամադրման հստակ ընթացակարգ: Նաև մշակել մեխանիզմներ այդ գործընթացների գնահատման համար, կատարել վերլուծություն՝ դուրս բերելու համար բուհի համապատասխան քաղաքականության արդյունավետությունը:

24) Մշակել ուսանողների՝ գիտահետազոտական աշխատանքներում ներգրավելու հստակ կառուցակարգ: Մշակել խրախուսման մեխանիզմներ գիտահետազոտական աշխատանքներում ներգրավված ուսանողների համար: Ձևավորել ՈւԳԸ,

25) Վերհանել և վերլուծել տեղեկացվածության և բավարարվածության ցածր աստիճան ունեցող ուսանողների կարիքները և դրանց համապատասխան մշակել բարելավման ծրագիր,

26) Մշակել Ուսանողների իրավունքների պաշտպանի գործունեության հաշվետվության կառուցակարգ, որով հնարավոր կլինի արձանագրել և փաստել պաշտպանի գործունեության արդյունքները,

27) Մշակել և կիրառել բուհի կողմից հասարակությանը մատուցած ծառայությունների որակի գնահատման այլընտրանքային մոտեցումներ, որոնք կամ կհաստատեն, կամ կճշգրտեն հարցումների արդյունքները,

28) Ուսանողների կարիերային նպաստելու և նաև մատուցվող կրթական ծառայությունների որակը բարձրացնելու նպատակով՝ ձևավորել շրջանավարտներին միավորող կառույց:

Պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ կազմը

29) Սահմանելով կրթական ծրագրի պահանջներին համապատասխան դասախոսական կազմին ներկայացվող մասնագիտական հստակ որակներ՝ իրականացնել գործող պահանջների վերանայում,

30) Մշակել դասախոսական կազմի վերապատրաստման արդյունավետության գնահատման կառուցակարգ՝ պարզելու, թե որքանով է այն նպաստում դասավանդմանը և ուսումնառությանը,

31) Մշակել վարչական և ուսումնաօժանդակ աշխատակազմի գործունեության գնահատման, խրախուսման և առաջընթացի ապահովման կառուցակարգ,

- 32) Մշակել վարչական և ուսումնաօժանդակ կազմի ատեստավորման մասնագիտական չափանիշեր և կատարելագործման մեխանիզմներ,
- 33) Ուսումնասիրել արհմիության ստեղծման անհրաժեշտությունը:

Հետազոտությունը և զարգացումը

- 34) Մշակել համալսարանում գիտահետազոտական գործունեության կազմակերպման առանձին ռազմավարություն,
- 35) Ակտիվացնել կիրառական բնույթի հետազոտական ծրագրերի իրականացումը՝ դրանք դիտարկելով ոչ թե որպես ծախսային, այլ եկամուտ բերող գործունեություն: Այս տեսակետից մշակել հետազոտական ծրագրերի կատարման արդյունավետության գնահատման կառուցակարգեր՝ միաժամանակ գնահատելով հետազոտական կոմպետենցիաների ձևավորումը սովորողների մեջ,
- 36) Առավել մեծ ուշադրություն դարձնել համատեղ հետազոտական ծրագրերի մշակմանը և իրականացմանը,
- 37) Վերանայել համալսարանում գիտահետազոտական աշխատանքների համար պատասխանատվության բաշխումը՝ դիտարկելով նոր օղակների ձևավորման հնարավորությունը:

Ենթակառուցվածքը և ռեսուրսները

- 38) Մշակել դասավանդող կազմի՝ ռեսուրսներով բավարարվածության ուսումնասիրման մեխանիզմներ,
- 39) Ռազմավարական ծրագրին կից իրականացնել ֆինանսական պլանավորում՝ ըստ ռազմավարական ուղղությունների և նախատեսվող միջոցառումների՝ կանխատեսելով նաև ֆինանսական մուտքերը,
- 40) Մշակել ֆինանսական միջոցների բաշխման առաջնահերթությունների որոշման կառուցակարգեր,
- 41) Իրականացնել վերլուծություն, որով հնարավոր լինի հիմնավորել բուհի ռեսուրսային բազայի համապատասխանությունը ՄԿԾ-ների և ռազմավարական ծրագրի իրականացման պահանջներին:

Հասարակական պատասխանատվությունը

- 42) Հստակեցնել և կանոնակարգել ստորին ղեկավար կազմի և աշխատակազմի հաշվետվողականության մեխանիզմները,
- 43) Իրականացնել հրապարակայնության ապահովման մեխանիզմների արդյունավետության գնահատման համար հասարակության այլ շերտերի (ոչ թե միայն ուսանողների) կարիքների ուսումնասիրություն,
- 44) Մշակել հետադարձ կապի խթանման կառուցակարգեր, հատկապես՝ գործատուների կողմից,
- 45) Մշակել եղանակներ՝ գնահատելու հասարակության հետ կապերի ձևավորման ուղղությամբ բուհի կիրառած մեխանիզմների արդյունավետությունը և ձեռքբերումները:

Արտաքին կապերը և միջազգայնացումը

- 46) ԵՄՀ-ի միջազգայնացմանը նպաստելու նպատակով մշակել միջազգայնացման հայեցակարգ կամ քաղաքականություն, որից կթխեն միջազգայացման հետ առնչվող կառուցվածքային ստորաբաժանումների կոնկրետ աշխատանքային պլանները՝ դրանցում նշված կարճաժամկետ ու երկարաժամկետ գործողություններով ու վերջիններիս մոնիթորինգի ու գնահատման մեթոդաբանությամբ:

47) Առավել մեծ ուշադրություն դարձնել տեղական հաստատությունների հետ համագործակցությանը, առաջին հերթին՝ հնարավոր գործատուների և գիտակրթական հաստատությունների: Հստակեցնել տեղական կազմակերպությունների հետ կապերի հաստատման քաղաքականությունը:

48) Մշակել արտաքին կապերի նպատակայնությունն ու կրթական գործընթացի հետ դրանց կապը ապահովող և գնահատող կառուցակարգեր:

Որակի ներքին ապահովման համակարգը

49) Իրականացնել որակի ապահովման հաստատված քաղաքականության և ընթացակարգերի արդյունավետության գնահատում: Իրականացնել բուհի որակի ապահովման համակարգի արդյունավետության վերլուծություններ,

50) Որակի ապահովման գործընթացներում ներգրավել դասախոսական կազմի և ուսանողության ներկայացուցիչներ: Համագործակցել Ուսանողական խորհրդի, ինչպես նաև համալսարանի շրջանավարտների հետ: Ընդլայնել որակի ապահովման գործընթացներին գործատուների մասնակցությունը: Իրականացնել արտաքին շահակիցների կարիքների ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ:

51) Իրականացնել վարչական և ուսումնաօժանդակ կազմի կարիքների ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ,

52) Իրականացնել գործընթացների որակի վերաբերյալ տեղեկատվության տարածման համար կիրառվող մեխանիզմների արդյունավետության վերլուծություններ:

ԳՈՐԾԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԻՆ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆ

Փորձագիտական խումբը կատարել է գործընկերային գնահատում, որի արդյունքում ներկայացվում են մի շարք խորհրդատվություններ՝ համալսարանի՝ եվրոպական բարձրագույն կրթական տարածք (ԵԲԿՏ) ինտեգրվելու հավակնության վերաբերյալ: Խումբը գովելի է համարում համալսարանի քայլերն այս ուղղությամբ և համոզմունք է հայտնում, որ տրամադրված խորհրդատվությունը կօգտագործվի Եվրասիա միջազգային համալսարանի շահակիցների կողմից՝ շարունակական զարգացման համար:

Առաքելությունը: Իր առաքելության մեջ ԵՄՀ-ն կարող է օգտագործել Օտար լեզուների ամբիոնում առկա Բլումի տաքսոնոմիան՝ ապացուցելու համար, որ համալսարանը կենտրոնանում է կրթության վրա առավել, քան «գիտելիքների»: Սա կօգնի նաև պարզաբանել «հմտությունների» և «կարողությունների» միջև տարբերությունը: Առանձնահատուկ ուշադրության են արժանի այնպիսի եզրույթներ, ինչպիսիք են՝ «վերաբերմունք», «հմտություններ», «ուսումնառության ակնկալվող վերջնարդյունքներ» և այլն: Ցանկալի կլիներ առաքելության մեջ զանազանել կրթական նպատակները և օգտագործվող մեթոդները:

ԵՄՀ-ն իր առաքելության մեջ պետք է պարզաբանի, թե ինչու է ուշադրությունը կենտրոնացնում «կիրառական» հետազոտությունների վրա: Սույնի վերաբերյալ առավել մանրամասն, տե՛ս 6-րդ կետում:

Օգտագործելով Մարքեթինգի և Օտար լեզուների բաժիններում առկա հմտությունները՝ ԵՄՀ-ն կարող է ներդնել տարեկան հաղորդակցման յուրօրինակ համակարգ, որի միջոցով առաքելությունը հասանելի կլինի արտաքին և ներքին շահակիցներին:

Իր տարեկան զեկույցում ռեկտորը պետք է ընդգծի, թե որն է առաքելության նպատակը, ինչպես է այն վերանայվելու, ինչ ձեռքբերումներ են գրանցվել նախորդ տարում և որոնք են լինելու գալիք տարվա առաջնահերթությունները և ինչու:

Կառավարումն ու վարչարարությունը: ԵՄՀ-ն պետք է վերլուծի, թե ինչպիսի ազդեցություն են ունենում չափազանց փոքր խմբերը ուսուցման և դասավանդման պայմանների, ինչպես նաև ֆինանսական միջոցների վրա: ԵՄՀ-ն պետք է յուրաքանչյուր կուրսի/խմբի համար սահմանի ուսանողների մինիմալ թվաքանակ: ԵՄՀ-ն պետք է լուծումներ առաջադրի այն դեպքերի համար, երբ առանցքային պաշտոնները երկար ժամանակահատվածով թափուր են մնում: Ռազմավարական պլանավորման (պրոռեկտոր) և Որակի ապահովման պատասխանատուների պաշտոնները հենց նման առանցքային հաստիքներ են:

Համացանցային հաղորդակցությունը և ուսանողների կողմից իրականացվող կամավորական աշխատանքը գործող լուծում չեն: Նմանօրինակ դեպքերում ԵՄՀ-ն որակյալ անձնակազմով ժամանակավոր փոխարինման կարիք ունի:

Կրթական ծրագրերը: ՄԿԾ-ների համար պատասխանատու ամբիոնները կարող են ընդհանուր հայտարարի գալ ծրագրերում և դասընթացներում հիմնական փոփոխությունների ժամանակացույցի վերաբերյալ՝ հիմք ունենալով ՊԻԳԲ շրջափուլը, որտեղ բավարար ժամանակահատված է հատկացվում նորամուծությունների ներդրման համար:

Ռեկտորը և ՄԿԾ-ների համար պատասխանատու պրոռեկտորը պետք է պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմին տեղեկացնեն, որ ուսանողակենտրոն մոտեցումն ավելին է, քան լոկ դասավանդման ակտիվ մեթոդների կիրառությունը: Ուսանողակենտրոն մոտեցումը պետք է հատկապես կենտրոնանա ուսանողների կրթական կարիքները բավարարելու վրա (ծրագիրը պետք է հաշվի առնի ուսանողների ձեռք բերած հմտությունները և մասնագիտական սպասելիքները): ԵՄՀ-ն պետք է որոշում կայացնի Կառավարում մասնագիտության շրջանակներում առաջարկվող մասնագիտացումների վերաբերյալ. առաջարկվող մասնագիտացումները պետք է իրականացվեն:

Վերոգրյալից զատ՝ փորձագետը նկատեց, որ Կառավարում բաժինը գնում է ընդհանրացման: Սա, թերևս, պայմանավորված է Հայաստանի իրականությանը բնորոշ տնտեսական յուրօրինակ առաջնություններով: Հայ հասարակությունը չի խրախուսում պրոֆեսիոնալիզմը փոքր և միջին ձեռնարկություններում: Մի գուցե Կառավարման մասնագիտության շրջանակներում ԵՄՀ-ն պետք է ակտիվացնի այս ոլորտը՝ առաջարկելով երկու առաջնություններ՝ ընդհանրացում կամ մասնագիտացում:

ԵՄՀ-ն, Օտար լեզուների բաժնի աշխատակիցների և մասնագիտական շրջանակների հետ համատեղ, պետք է պարզաբանումներ մտցնի «ոչ-ուսուցիչների» մասնագիտացման ուղղությամբ և կրթական ծրագրերը հարմարեցնի մասնագիտական շրջանակների պահանջներին:

Ինչպես առաջարկվեց ռեկտորի հետ վերջին հանդիպման ժամանակ, գնահատումը կարող է համարվել հմտությունների վրա հիմնված, եթե քննող դասախոսներից յուրաքանչյուրը մատրիցայի վրա կարող է մատնանշել, թե որ հարցը որ հմտության ձևավորմանն է համապատասխանում, և ապացուցի, որ հարցերը ծածկում են դասընթացի նկարագրով նախատեսված բոլոր հմտությունները: Այս դեպքում ՄԿԾ-ի ղեկավարը կկարողանա ներազդել հմտությունների վրա հիմնված գնահատման մակարդակի վրա՝ վերլուծելով մատրիցան:

ՄԿԾ-ների համար պատասխանատու պրոռեկտորը կարող է օպտիմալացնել թեզերի գնահատմանը ներկայացվող չափանիշները տարբեր մասնագիտությունների համար: Արտաքին/ներքին գնահատողները թեզերի գնահատումն իրականացնելու համար որոշակի ձևաչափերի կարիք ունեն՝ համոզված լինելու, որ գնահատումը հիմնված է հմտությունների վրա (ուսուցման ակնկալվող վերջնարդյունքներ):

Համալսարանի դասախոսներն այնպիսի տպավորություն ստեղծեցին, որ կրթական չափորոշիչները գրվում են առանց համալսարանական շրջանակների հետ խորհրդակցության: Համալսարանի ավելի ակտիվ դիրքորոշումը չափազանց ցանկալի է:

Ընդհանուր առամամբ ընդունված է կարծել, որ բակալավի ուսանողները ավելի պատրաստ պետք է լինեն պրակտիկ աշխատանքների, մինչդեռ մագիստրոսները՝ հետազոտություն իրականացնելուն: Այնուամենայնիվ, ԵՄՀ-ի շահակիցները կարծես թե հակառակ կարծիքին են: Նրանք գնահատում են մագիստրատուրայի ուսանողների պրակտիկ հմտությունները:

Խնդիրը, թվում է, իրավագիտության գծով մագիստրատուրայի հասարակական գնահատականի մեջ է: Բարձրագույն կրթության երկրորդ աստիճանը, կարծես թե, ոչ մի առավելություն չի տալիս առաջին աստիճանի հետ համեմատ՝ բացառությամբ մի քանի իրավական գործառույթների և որպես անկախ մասնագետ կայանալու հնարավորությունների:

Ուսանողները: Ուսանողների ներկայիս թվաքանակի հետ կապված հնարավոր երկու սցենար կա.

- կամ ԵՄՀ-ն այս բացասական էվոլյուցիան կհաղթահարի մոտ ապագայում,
- կամ ԵՄՀ-ն պետք է խորհի այլ համալսարանների հետ համագործակցության շուրջ՝ համատեղ ծրագրերի իրականացման կամ ուսանողների ներգրավման այլ ուղղություններով:

ԵՄՀ-ն պատասխանատու է օբյեկտիվ կերպով իրականացվելիք բենչմարքինգի և Հայաստանում տիրող իրավիճակին համապատասխան ուսանողների թվաքանակի գնահատման համար:

Պրոֆեսորադասախոսական եվ ուսումնաօժանդակ անձնակազմը: ԵՄՀ-ն պետք է ուղիներ գտնի դասախոսական պաշտոններին արժեքավոր թեկնածուներ ընդունելու համար:

Ներկայիս համակարգը, որի շրջանակներում ԵՄՀ-ն ավելի շատ է վարձատրում նորեկներին, քան հիմնական անձնակազմին, բողոքի մեծ ալիք կարող է բարձրացնել:

«ԵՄՀ-ի լավագույն դասախոս» անվանակարգի սահմանումը արհեստական է, որն Արևմտյան Եվրոպայի երկրներում ոչ մի հավելյալ արժեք չի բերում պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմին՝ որպես թիմ: Սա, ըստ մեզ, հիշեցնում է Ստախանովին: Մեր կարծիքով, այս տեխնիկայի օգտագործումը կարող է երկու հետևանքների հանգեցնել.

- լավագույնի ընտրությունը կարող է հիմնված լինել դասախոսի ժողովրդականության, այլ ոչ թե հմտությունների վրա,
- շատ քիչ դասախոսներ մոտիվացված կլինեն իրենց հմտությունները թարմացնել/խորացնել, անվանակարգում չհաղթելու պարագայում:

ԵՄՀ-ն պետք է արդյունավետ նվազագույն շեմ սահմանի ուսանող/դասախոս թվաքանակների հարաբերակցության, ինչպես նաև յուրաքանչյուր խմբում/կուրսում ուսանողների նվազագույն թույլատրելի թվաքանակի համար:

Հետազոտությունը եվ զարգացումը: Հետազոտությունն ու զարգացումը, կարծես, ԵՄՀ-ի թույլ կողմն է: Այս թույլ կողմը հաղթահարելու համար ԵՄՀ-ը կարող է ձեռնարկել հետևյալ քայլերը.

1. Ավելի ցանկալի է հետազոտության ու զարգացման քաղաքականության իրականացման վերջնական պատասխանատվությունը դնել պրոռեկտորի ուսերին, ով միայն այս ոլորտը կվերահսկի: Աշխատանքային ժամանակահատվածի 50%-ը կարծես թե բավարար է:
2. Յուրաքանչյուր բաժնում հետազոտությունն ու զարգացումը (Հ&Ձ) հավելյալ աշխատուժի կարիք ունի: Աշխատանքային ժամանակահատվածի 20%-ը բավարար է:
3. Վերոգրյալ երեք բաժիններից հավաքագրված երեք անձիք, Հ&Ձ պրոռեկտորի հետ մեկտեղ, կկազմեն Հ&Ձ Խորհուրդի միջուկը: Այս Խորհուրդը կտարբերվի Գիտական Խորհուրդից: Նախընտրելի կլինեն Գիտական Խորհուրդը վերանվանել Ուսումնական Խորհուրդ: Նմանօրինակ քայլով կհստակեցվի այն, որ Ուսումնական Խորհուրդը պատասխանատու է ՄԿԾ-ների իրականացման համար, իսկ Հ&Ձ Խորհուրդը՝ հետազոտությունների:
4. Հ&Ձ Խորհուրդը բաղկացած կլինի մասնագիտական ոլորտի 3 ներկայացուցիչներից, որոնք գործունեություն են ծավալում Հայաստանում և փորձառություն ունեն հետազոտության ոլորտում:

5. Հ&Ձ խորհուրդը բաղկացած կլինի 2 մագիստրոսից և բակալավրի 3-րդ և 4-րդ կուրսի Օտար լեզուների բաժնի ուսանողներից:

Հ&Ձ Խորհուրդից բացի ռեկտորը կարող է դասընթացի յուրաքանչյուր պատասխանատուից խնդրել ցուցակ՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

1. դասընթացի ընթացքում ուսանողների հետ քննարկվող պատմական հետազոտական գրականություն,
2. դասընթացի ընթացքում ուսանողների հետ քննարկվող արդի (վերջին 10 տարիների ընթացքում) հետազոտական գրականություն,
3. հետազոտական հետաքրքրությունների թեմաներ, որոնք կարող են ուսանողների և դասախոսների կողմից ընտրվել մոտ ապագայում:

ԵՄՀ-ը կարող է հետազոտության ոլորտում մի քանի առաջնային ուղղություններ սահմանել:

Այս ուղղությունները կարող են սահմանվել հիմք ընդունելով ԵՄՀ-ի առաքելությունը, հասարակության կարիքները, դասախոսների և ուսանողների ներկայիս հմտությունները և մոտիվացիան, հետազոտության ստացված արդյունքները վերջնականացնելու ու հասարակության մեջ ներդնելու հնարավորությունները:

Շատ հաճախ մագիստրոսական թեզերի գնահատումը վավեր չէ, երբ խոսքը վերաբերում է ֆորմալ և ոչ-ֆորմալ ցուցումներին: Երկու գնահատողները պետք է կարողանան իրենց վերջնական արդյունքներն ապացուցել՝ հիմնվելով ցուցիչների վրա: Նմանօրինակ դեպքերում ձևաչափերը կարող են օգտակար լինել: Թեզերի գնահատման հիմնական շեշտդրումը պետք է լինի այն, թե արդյոք ուսանողը ձեռք է բերել համապատասխան հմտությունները (ակնկալվող վերջնարդյունքները), որոնք ներդրված էին բակալավրական/մագիստրոսական թեզեր գրելու հիմքում: Երկու գնահատողների փատացի զեկույցները շատ ընդհանրական են և վերջնական գնահատականի համար բավարար հիմքեր չեն ապահովում:

Ենթակառուցվածքները եվ ռեսուրսները: SS տարրերի առկայությունը գնահատելի է (2 լսարան, 2 սմարթ գրատախտակ, որոնք ունեն նաև պրոյեկտման հնարավորություն, էլեկտրոնային գրադարան, WiFi, MOODLE...):

Թերևս կարելի է նշել, որ լսարանները չափազանց «խիստ/պաշտոնական» տեսք ունեն: Մի գուցե ամբիոններին կարելի է խնդրել դրանք ավելի հարմարավետ դարձնել, ստեղծել մոդելավորման/սիմուլյացիայի լսարաններ Կառավարման (օր.՝ մինի-ձեռնարկության տեսքով) և Օտար լեզուների (օր.՝ Լեզվի լաբորատորիայի տեսքով) բաժինների համար:

Միջազգային փորձագետն անհանգստացած է ենթակառուցվածքներին հատկացվող բյուջեի կրճատմամբ. 3 տարվա ընթացքում 20%-ի կրճատում, որն ուղիղ համեմատական է ուսանողների թվաքանակի նվազմանը:

Փորձագետը հույս է հայտնում, որ հաշվապահը ռեկտորին և Խորհուրդին բացեփառ կտեղեկացնի սույն զարգացման հետ կապված ռիսկերի մասին, որպեսզի ձեռք առնվեն անհրաժեշտ միջոցառումներ անձնակազմին և դասախոսների պաշտպանելու ուղղությամբ:

Հասարակական պատասխանատվությունը: Համալսարանի տարեկան հաշվետվությունը պետք է ավելի ամբողջական, ավելի կոնկրետ և գրավիչ լինի ու պետք է ներկայացվի և հրատարակվի նաև հայկական լրատվամիջոցներում:

ԵՄՀ-ն կարող է ներկայացվել որպես օրինակելի կառույց՝ պատասխանատու քաղաքացիներ կրթելու գործընթացում: Ներկայիս աշխարհում, որտեղ էզոցենտրիզմը թվում է հաջողության հասնելու համընդհանուր ստանդարտ, կամավորական աշխատանքները գլոբալիզացված հասարակությանը մարդկային թթվածին են սնուցում: Միջազգային փորձագետը շոյված է այս մոտեցմամբ և ուսանողների, անձնակազմի ու հասարակության վրա դրա ազդեցությամբ:

Արտաքին կապերը եվ միջազգայնացումը: ԵՄՀ-ը կարող է համալսարանի բոլոր աշխատակիցների և ուսանողների օտար լեզվով հաղորդակցվելու կարողությունների զարգացման հնարավորություններով տվյալների բազա հիմնել:

Քանզի ինքնավերլուծությունում ներկայացվող միջազգայնացման ցուցանիշները վստահելի չեն՝ ԵՄՀ-ի մտադրությունը կրկնապատկել միջազգայնացումը, դժվար է ՊԻԳԲ շրջափուլում ներկայացնել: Հնարավոր չափանիշներից մեկը կարող է լինել 20/20/20-ը՝ 2020թ. 20% ուսանողների և 20% դասախոսների մասնակցություն: ԵՄՀ-ը պետք է տվյալներ հավաքագրի և միջազգայնացման ուղղությամբ նպատակներ սահմանի:

Որակի ներքին ապահովումը: Եթե Որակի ապահովումը ԵՄՀ-ի համար առաջնայնություն է, վերջինս պետք է Ռազմավարական պլանավորման համար պատասխանատու պրոռեկտորին և Որակի ապահովման կենտրոնի ղեկավարին փոխարինող գտնի իրենց բացակայության ընթացքում, որպեսզի համոզված լինի, որ Որակի ապահովման կենտրոնի գործընթացներն անխափան են իրականացվում:

Համալսարանական մասնագիտական շրջանակների որոշ ներկայացուցիչներ կարծես թե առաջ էին մղում ISO համակարգը: Կարծում եմ, որակի ապահովման այլ համակարգեր կան, որոնք ավելի համապատասխան են համալսարանական շրջանակներում: Չնայած այն հանգամանքին, որ ISO-ն կարող է օգտակար լինել վարչական և տեխնիկական աշխատանքների համար:

Փորձագետն առաջարկում է ուսանողական խորհրդին տեղեկացնել ուսանողների հարցման արդյունքների մասին, ինչպես նաև այն միջոցառումների մասին, որոնք իրականացվում են այս կամ այն թույլ կողմը հաղթահարելու համար:

Միգուցե ԵՄՀ-ը պետք է որոշակի ընթացակարգ սահմանի, որպեսզի կարողանա օգնության ձեռք մեկնել այն դասախոսներին, որոնք ցանկանում են սոցկայքերից պրոֆեսիոնալ կերպով օգտվել:

ԵՄՀ դիտողություններն ու առաջարկությունները փորձագիտական զեկույցի նախնական տարբերակի վերաբերյալ

2015թ. հուլիսի 17-ին համալսարանը ՈԱԱԿ է ներկայացրել իր դիտողություններն ու առաջարկությունները փորձագիտական զեկույցի նախնական տարբերակի վերաբերյալ: 2015թ. հուլիսի 24-ին ՈԱԱԿ-ը կազմակերպել է բուհի և փորձագիտական խմբի ներկայացուցիչների հանդիպում, որի ժամանակ ներկայացվել է խմբի պատասխանը: Հաշվի առնելով բուհի դիտողությունները և մեկնաբանությունները՝ փորձագիտական խումբը որոշակի փոփոխություններ է կատարել զեկույցի վերջնական տարբերակի ձևակերպումներում, սակայն հավատարմագրման չափանիշների գնահատման արդյունքները փոփոխման չեն երթարկվել: Վերջնական զեկույցի տեքստում խմբի կողմից կատարված փոփոխությունների վերաբերյալ նշումներ են կատարված համապատասխան էջերի տողատակերում:

ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՅՑՈՒՄ ՆՇՎԱԾ ԹԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱՑՄԱՆ ԲՈՒՀԻ ԾՐԱԳԻՐԸ

Եվրասիա միջազգային համալսարանն ընդունում է, որ փորձագիտական խմբի կողմից տրամադրված խորհրդարկությունները բուհի ռազմավարության շրջանակներում են, և ներկայացրել է փորձագիտական զեկույցում նշված թերությունների վերացման Գործողությունների ծրագիր և ժամանակացույց, որը քննարկվել է ԵՄՀ գիտխորհրդում և հաստատվել ղեկավորի կողմից 25.09.2015 թ.:

Փորձագիտական խումբը, ուսումնասիրելով վերջնական զեկույցում ներկայացված խորհրդատվությունների հիման վրա կազմված Եվրասիա միջազգային համալսարանի ինստիտուցիոնալ կարողությունների բարելավման գործողությունների ծրագիրը, **եզրակացնում է.**

- Առկա է հստակ գործողությունների ծրագիր ոլորտների մեծ մասի ռազմավարությունների համար: Փորձագիտական խմբի առաջարկություններն ըստ չափանիշների հիմնականում հաշվի են առնվել, սակայն որոշ չափանիշների դեպքում առաջարկությունները մասամբ են հաշվի առնված:
- Քայլերի մեծ մասի հաջորդականությունը ժամանակացույցում տրամաբանական է: Սակայն որոշ քայլեր ավելի մանրամասն ներկայացման կարիք ունեն, ինչը կհեշտացնի թե այդ քայլերի իրականացման կազմակերպումը, թե դրանց տրամաբանության ընկալումը:
- Բոլոր գործողությունների համար հստակ նշված են պատասխանատու օղակները և անձերը: Այս իմաստով բարելավման միջոցառումների ծրագիրը ռիսկեր չի պարունակում:
- Խնդիրների մեծ մասի լուծման համար նախանշված են համապատասխան ռեսուրսներ: Սակայն ռեսուրսներով ապահովման տեսակետից առկա են որոշ ռիսկեր: Մասնավորապես՝ որպես անհրաժեշտ ռեսուրսներ հիմնականում դիտարկվում են մարդկային ռեսուրսները և միայն եզակի դեպքերում են նշվում ֆինանսական միջոցներ, այն էլ ոչ հստակ: Հաշվի առնելով բարելավման միջոցառումների ծրագրով նախատեսվող գործողությունների մեծածավալությունը և կատարողների սահմանափակ թիվը՝ ծրագրի իրագործումը կարող է վտանգվել անբավարար ռեսուրսների կամ անբավարար մոտիվացման արդյունքում: Նաև որոշ դեպքերում նախատեսվում է արտաքին շահակիցների ներգրավում, որոնց մասնակցությունը երաշխավորված չէ և կրկին կարող է վտանգել ծրագրի պատշաճ իրագործումը:
- Նախատեսված բոլոր քայլերի համար սահմանված են իրատեսական ժամկետներ: Քայլերի մեծ մասն արդեն կատարման ընթացքի մեջ է, իսկ որոշ քայլեր նույնիսկ կատարված են:
- Քայլերի վերջնարդյունքների մեծ մասն ուղղված է գործողությունների նպատակների իրականացմանը: Սակայն, ինչպես նշվել է, որոշ քայլեր մանրամասնման կարիք ունեն, ինչի արդյունքում երբեմն տեսանելի չէ քայլերի և վերջնարդյունքների կապը:
- Յուրաքանչյուր քայլի իրականացումը և ազդեցությունը որոշելու տեսակետից ծրագիրը հիմնականում ռիսկեր պարունակում է, քանի որ քայլի հաջող իրականացման որոշման համար դեպքերի մեծ մասում կիրառվում է միայն մեկ ցուցիչ, իսկ ազդեցությունը գնահատելու համար ցուցիչներ նախատեսված չեն:

Ըստ հավատարմագրման առանձին չափանիշների թերությունների վերացման ԵՄՀ գործողությունների ծրագրի պատկերը հետևյալն է.

1. Առաքելություն և նպատակներ: Ձեկույցում մատնաշնված թերությունները ԵՄՀ-ն նախատեսում է հիմնականում շտկել իր ռազմավարական ծրագրի տարեկան վերանայման ընթացքում: Նախատեսվում է վերանայել նաև որակի ապահովման ուղեցույցը: Հաշվի են առնված փորձագիտական խմբի՝ այս չափանիշին վերաբերող բոլոր առաջարկությունները: Մատնանշված քայլերը տրամաբանական են, կազմում են ամբողջություն: Դրանց կատարման ժամկետներն իրատեսական են (որոշ քայլեր արդեն կատարված են), նպատակները՝ հասանելի: Հստակ սահմանված են բոլոր քայլերի պատասխանատուները. ձևավորվել են աշխատանքային խմբեր: Այդպիսով՝ նախատեսված գործողությունների պատշաճ իրականացման դեպքում ԵՄՀ-ն կբարելավի իր առաքելությունը, նպատակներն ու դրանց ձևավորման գործընթացները:

2. Կառավարում և վարչարարություն: Չափանիշին վերաբերող առաջարկությունները հիմնականում հաշվի են առնվել՝ բացառությամբ հետևյալների. Հստակեցնել հիմնադիրների խորհրդի և կառավարման խորհրդի գործառույթները՝ ընդլայնելով վերջինիս լիազորությունները՝ գիտակրթական հաստատություններին հատուկ ինքնավարության ապահովմամբ, ինչպես նաև բացի պարբերական համալիր վերլուծությունների իրականացումից՝ մշակել և ներդնել առավել

կարևոր գործոնների մշտադիտարկման կառուցակարգեր, վերանայել համալսարանի վրա ազդող գործոնների ուսումնասիրության և վերլուծության հաճախականությունը: Մնացած առաջարկությունների ուղղությամբ սահմանված են գործողություններ և քայլեր: Ցուցիչները հիմնականում գնահատում են քայլերի իրականացումը, սակայն ոչ ազդեցությունը:

3. Մասնագիտության կրթական ծրագրեր: ՄԿԾ-ների բարելավումը ԵՄՀ-ի առաջնային խնդիրներից է: Բարելավման միջոցառումների ծրագրում կա անդրադարձ ՄԿԾ-ներին վերաբերող բոլոր առաջարկություններին՝ ուշադրության արժանացնելով բոլոր կարևորագույն հիմնախնդիրները: Բոլոր քայլերի պատասխանատուները ևս սահմանված են: Որոշ քայլեր, սակայն, շատ ընդհանուր են ձևակերպված, և ցուցիչներն էլ հստակ և չափելի չեն:

4. Ուսանողներ: Փորձագիտական խմբի բոլոր խորհրդատվությունների կապակցությամբ նախատեսված են գործողություններ, որոնց քայլերը հիմնականում հստակ են և հիմնավորված: Կատարման պատասխանատուները և ժամկետները ևս հստակ են: Սակայն թերի են գնահատման ցուցիչները, որոնք հաճախ պարզապես փաստում են քայլի կատարված լինելը՝ առանց գնահատելու արդյունավետությունը: Ընդհանուր առմամբ ուսանողներին վերաբերող խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողությունները բավական գործնական են և հստակ՝ միտված չափանիշի գծով տեսանելի բարելավման ապահովմանը:

5. Դրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ կազմ: Կատարված առաջարկությունները և մատնանշված խնդիրները գրեթե ամբողջությամբ հաշվի են առնվել՝ ուղղակիորեն արտացոլվելով գործողությունների ծրագրում: Բացառությունն արհմիության ստեղծման անհրաժեշտությունն ուսումնասիրելու առաջարկությունն է: Սահմանված քայլերը բավական հստակ են և գործնական: Թերի է սահմանված իրականացման համար անհրաժեշտ ռեսուրսների կազմը՝ մատնանշելով միայն մարդկային ռեսուրսները: Կատարման ժամկետներն իրատեսական են: Նախատեսված քայլերի պատշաճ իրականացման դեպքում ԵՄՀ-ին կհաջողվի ձևավորել ՄԿԾ-ների պահանջները բավարարող պրոֆեսորադասախոսական կազմ, վերապատրաստման գործուն համակարգ և այլն՝ հիմնականում վերացնելով փորձագիտական խմբի կողմից նշված՝ չափանիշին վերաբերող թերությունները:

6. Հետազոտություն և զարգացում: Նախատեսված գործողություններն ընդհանուր առմամբ համապատասխանում են խորհրդատվություններին: Դրանց մի մասն արդեն իրականացված է: Սակայն գործողությունների ծրագրում չկա անդրադարձ հետազոտական արդյունքների առևտրայնացման խնդրին: Նախատեսված քայլերի ժամկետներն իրատեսական են, իսկ ռեսուրսները, թեև մասամբ լինելով ոչ հստակ ձևակերպված, արդեն իսկ հատկացվում են: Այդպիսով՝ նախատեսված գործողությունների պատշաճ կատարման և ռեսուրսների շարունակական հակտացման դեպքում ԵՄՀ-ն հիմնականում կապահովի հետազոտական գործունեության իրականացման համար բարենպաստ միջավայր:

7. Ենթակառուցվածք և ռեսուրսներ: Նախատեսված գործողություններն ուղղված է փորձագիտական խմբի՝ ենթակառուցվածքին և ռեսուրսներին վերաբերող առաջարկությունների միայն մի մասի բավարարմանը: Մասնավորապես, առաջարկվել էր մշակել դասավանդող կազմի՝ ռեսուրսներով բավարարվածության ուսումնասիրման մեխանիզմներ, ինչպես նաև մշակել ֆինանսական միջոցների բաշխման առաջնահերթությունների որոշման կառուցակարգեր, որոնց ուղղությամբ հստակ քայլեր նախատեսված չեն: Սակայն նշված խնդիրները ԵՄՀ-ն կարող է անուղղակիորեն լուծել իր կողմից նշված գործողությունների կատարման արդյունքում: Այդուհանդերձ, չկա առանձին անդրադարձ և ըստ այդ՝ նշված խնդիրների վերացումը վտանգված է: Ժամկետների, պատասխանատուների և ռեսուրսների առումով քայլերը բավական հստակ են և իրատեսական:

8. Հասարակական պատասխանատվություն: Չափանիշին վերաբերող առաջարկությունները հիմնականում հաշվի են առնվել: Քայլեր նախատեսված չեն միայն

հետադարձ կապի խթանման կառուցակարգերի մշակման ուղղությամբ: Որպես ռեսուրսներ՝ նշված են նաև որոշ արտաքին շահակիցներ, որոնց մասնակցությունը երաշխավորված չէ, ինչը վտանգում է նախատեսված քայլերի լիարժեք իրականացումը:

9. Արտաքին կապեր և միջազգայնացում: Նախատեսված միակ գործողությունը և դրա քայլերը համապատասխանում են փորձագիտական խմբի առաջարկություններից մեկին: Չկան տեղական հաստատությունների հետ համագործակցության ապահովմանն ուղղված քայլեր, սակայն որոշ միջոցառումներ նախատեսված են այլ չափանիշներին վերաբերող գործողություններով: Չկան նաև արտաքին կապերի՝ կրթական գործընթացի հետ կապն ապահովող և գնահատող կառուցակարգերի մշակմանն ուղղված գործողություններ: Արդյունքում՝ նախատեսված քայլերը, թեև լինելով կարևոր բարելավումներ, միայն մասամբ կլուծեն ԵՄՀ-ի՝ տվյալ չափանիշին վերաբերող խնդիրները:

10. Որակի ներքին ապահովման համակարգ: Գործողություններն ամբողջությամբ համապատասխանում են փորձագիտական խմբի առաջարկություններին: Քայլերը ոչ միշտ են հստակ, իսկ որպես ռեսուրսներ նշված են նաև արտաքին շահակիցներ, որոնց մասնակցության ապահովման խնդիրը կարող է վտանգել որոշ քայլերի պատշաճ կատարումը: Կատարման ժամկետները և պատասխանատվությունները հստակ սահմանված են: Ընդհանուր առմամբ նպատակները հասանելի են:

Այսպիսով, կարելի է եզրակացնել, որ բարելավման միջոցառումների ծրագիրն ընդհանուր առմամբ իրադրության է և հստակ, ծրագրի հիմնական մասի իրականացումը ռիսկեր չի պարունակում: Նախատեսված գործողությունների հաջող իրականացումը զգալիորեն կնպաստի ԵՄՀ-ի խնդիրների հիմնական մասի հաղթահարմանը: Սակայն բուհի համար ծրագրի վերահսկելիությունը ապահովելու համար անհրաժեշտ է վերանայել որոշ վերջնարդյունքներ և կատարողականի ցուցիչներ:

Ելնելով վերոգրյալից, ՈԱԱԿ-ը Հավատարմագրման հանձնաժողովին առաջարկում է իր որոշման մեջ ԵՄՀ-ի ուշադրությունը հրավիրել հետևյալ կետերի իրականացման վրա.

- 1) առաջնահերթ լուծում տալ **Մասնագիտության կրթական ծրագրեր, Պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ կազմ, Հետազոտություն և զարգացում** ոլորտներում առկա խնդիրներին,
- 2) «ՀՀ մասնագիտական կրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատությունների և դրանց մասնագիտությունների պետական հավատարմագրման» կարգի 12 կետով կամ Հավատարմագրման հանձնաժողովի կողմից սահմանված ժամկետներում պարբերաբար ՈԱԱԿ ներկայացնել գրավոր զեկույց իրականացված գործողությունների արդյունքների վերաբերյալ,
- 3) վերանայել փորձագիտական զեկույցում նշված թերությունների վերացման ծրագիրը՝ հաշվի առնելով սույն եզրակացության մեջ նշված դիտողությունները ծրագրի վերաբերյալ:

ՈԱԱԿ-ը գտնում է, որ առաջարկվող բարեփոխումները կնպաստեն ինքնավերլուծության զեկույցում ներկայացված համալսարանի հավակնությունների իրականացմանը և հիմք կհանդիսանան հաջորդող գնահատման համար:

ՈԱԱԿ փորձաքննության
բաժնի ղեկավար

Փորձագ. խմբի ղեկավար

ՈԱԱԿ համակարգող

Փորձագիտական խմբի կազմը.

ԵՄՀ-ի ինստիտուցիոնալ կարողությունների արտաքին գնահատումն իրականացվել է հետևյալ փորձագիտական խմբի կողմից.

1. **Տիգրան Մնացականյան**, տնտեսագ. թեկնածու, Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարան, Կառավարման ամբիոն, խմբի ղեկավար,
2. **Ռոմեին Հուլպիա**, փիլիս. և մանկավ.գիտ.դոկտոր, Որակի ապահովման բելգիական VLHORA և VLHUR, ինչպես նաև նիդերլանդական NVAO կազմակերպությունների փորձագետ, Բելգիա, անդամ,
3. **Մկրտիչ Ավագյան**, փիլ.գիտ.թեկնածու, դոցենտ, Իս.Աբովյանի անվ. հայկական պետական մանկավարժական համալսարան, Կրթական բարեփոխումների և որակի վարչության պետ, անդամ,
4. **Գագիկ Քթրյան**, ֆիզ. մաթ. գիտ. թեկնածու, բաժանմունքի պետ, Ա.Խանփերյանցի անվ. ռազմական ավիացիոն ինստիտուտ, Ուսումնամեթոդական բաժնի Որակի ապահովման և վերլուծության բաժանմունք, Հայաստան, անդամ,
5. **Աստղիկ Պետրոսյան**, մագիստրատուրայի 2-րդ կուրսի ուսանող, Իս.Աբովյանի անվ. հայկական պետական մանկավարժական համալսարան, Կրթության կառավարման մասնագիտություն, անդամ:

ՈԱԱԿ-ի աջակցող անձնակազմ.

- **Անուշավան Մակարյան** - ՈԱԱԿ-ի ինստիտուցիոնալ և ծրագրային փորձաքննության բաժնի ղեկավար և ԵՄՀ ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման գործընթացի համակարգող,
- **Սրբուհի Ջանջուղազյան** - ՈԱԱԿ-ի ինստիտուցիոնալ և ծրագրային բաժնի մասնագետ և ԵՄՀ ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման գործընթացի քարտուղար-սղագրող,
- **Զարուհի Սողոմոնյան** – Հայաստանում ֆրանսիական համալսարանի Օտար լեզուների ամբիոնի վարիչ, թարգմանիչ:

ԱՄՓՈՓ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ³

Փորձագիտական խումբն իր գնահատումը ըստ հավատարմագրման չափանիշների ներկայացրել է հետևյալ աղյուսակով.

ՉԱՓԱՆԻՇ	ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ
1. Առաքելություն և նպատակներ	ԲԱՎԱՐԱՐ Է
2. Կառավարում ու վարչարարություն	ԲԱՎԱՐԱՐ Է
3. Մասնագիտության կրթական ծրագրեր	ԱՆԲԱՎԱՐԱՐ Է
4. Ուսանողներ	ԲԱՎԱՐԱՐ Է
5. Պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ կազմ	ԱՆԲԱՎԱՐԱՐ Է
6. Հետազոտություն և զարգացում	ԱՆԲԱՎԱՐԱՐ Է
7. Ենթակառուցվածք և ռեսուրսներ	ԲԱՎԱՐԱՐ Է
8. Հասարակական պատասխանատվություն	ԲԱՎԱՐԱՐ Է
9. Արտաքին կապեր և միջազգայնացում	ԲԱՎԱՐԱՐ Է
10. Որակի ներքին ապահովման համակարգ	ԲԱՎԱՐԱՐ Է

³ Գնահատումը կատարելիս փորձագիտական խումբը հետևել է «ՀՀ մասնագիտական կրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատությունների և դրանց մասնագիտությունների պետական հավատարմագրման կարգին» և Փորձաքննության անցկացման ձեռնարկում նկարագրված ընթացակարգին՝ իրականացնելով նախ չափորոշիչների, ապա նաև չափանիշների գնահատում: Կիրառվել է «անբավարար» և «բավարար» սանդղակը:

Փորձագիտական խումբը գնահատելիս օգտվել է հետևյալ սկզբունքներից.

- **անբավարար է**, եթե չափանիշի պահանջներին չի համապատասխանում, նման ձևով շարունակելն անթույլատրելի է, և հրատապ բարելավումների անհրաժեշտություն կա,
- **բավարար է**, եթե համապատասխանում է չափանիշի պահանջներին, չնայած որ կարող է լինել բարելավման անհրաժեշտություն: